

BÀI TẬP VỀ HỌC THUYẾT GIÁ TRỊ THẶNG DƯ

I. Dạng bài tập về Sản xuất giá trị thặng dư tuyệt đối

Bài 1

Công nhân làm thuê tạo nên khối lượng giá trị mới là 12.000 USD mỗi ngày, tỷ suất giá trị thặng dư 300%. Sau đó, nhà tư bản kéo dài thời gian làm việc từ 8h/ngày lên thành 9h/ngày, mà không trả thêm lương.

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD trong ngày ? (2,0đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (1,0đ)

Bài 2

Ban đầu, nhà tư bản có trình độ bóc lột 200%, thuê công nhân làm việc 7,5h/ngày. Sau đó, nhà tư bản kéo dài thời gian làm việc lên thành 8,5h/ngày mà không trả thêm lương. Kết quả, về sau thu được khối lượng giá trị mới là 340.000 USD.

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD trong ngày ? (2,0đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (1,0đ)

II. Dạng bài tập về Sản xuất giá trị thặng dư tương đối

Bài 3

Ban đầu, nhà tư bản ngành gia công chi tiết máy phải ứng ra chi phí sản xuất 2.000.000 USD với cấu tạo hữu cơ tư bản 4/1, và có trình độ bóc lột 200%.

Về sau, do mặt bằng giá trị hàng tiêu dùng trên thị trường giảm đi 20%, nên nhà tư bản đã giảm lương công nhân tương ứng. Tuy nhiên, thời gian lao động, năng suất lao động, cùng với quy mô sản lượng là không thay đổi.

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD, tỷ suất lợi nhuận ? (2,25đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (0,75đ)

Bài 4

Ban đầu, nhà tư bản ngành cơ khí chế tạo máy có trình độ bóc lột 300% và thời gian công nhân làm việc mỗi ngày là 8h, cấu tạo hữu cơ tư bản là 9/1.

Về sau, do mặt bằng giá trị hàng tiêu dùng trên thị trường giảm đi 20%, nên nhà tư bản đã giảm lương công nhân tương ứng. Tuy nhiên, thời gian lao động, năng suất lao động, cùng với quy mô sản lượng là không thay đổi. Kết quả về sau, khối lượng GTTD là 8 triệu USD.

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD, tỷ suất lợi nhuận ? (2,25đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (0,75đ)

Bài 5

Nhà tư bản ngành cơ khí chế tạo máy đã ứng ra chi phí sản xuất với cấu tạo hữu cơ tư bản 9/1, và có trình độ bóc lột 188%.

Về sau, năng suất lao động xã hội trong toàn bộ chuỗi sản xuất hàng tiêu dùng tăng lên, làm cho mặt bằng giá trị hàng tiêu dùng giảm 10%, nên nhà tư bản đã giảm lương công nhân tương ứng. Tuy nhiên, năng suất lao động, thời gian lao động 8h/ngày của công nhân, và quy mô sản lượng là không thay đổi. Kết quả, về sau tổng chi phí sản xuất là 3.960.000\$

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD, tỷ suất lợi nhuận ? (2,25đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (0,75đ)

III. Dạng bài tập về Tích lũy tư bản và tình trạng thất nghiệp

Bài 6

Ban đầu, nhà tư bản có trình độ bóc lột 200% và thuê 500 công nhân làm việc, mỗi công nhân tạo nên giá trị mới là 900 USD.

Sau đó, 80% giá trị thặng dư được dùng để tích lũy tư bản, làm cho cấu tạo hữu cơ tư bản tăng từ 5/1 lên thành 17/2, trong khi tiền lương công nhân giữ nguyên. Kết quả về sau tỷ suất lợi nhuận không đổi.

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD và xác định tỷ lệ công nhân bị sa thải rồi thất nghiệp. Biết rằng lương của mỗi công nhân bằng nhau và không thay đổi ? (2,25đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (0,75đ)

Bài 7

Ban đầu, nhà tư bản có trình độ bóc lột 150%. Toàn bộ giá trị thặng dư được dùng để tích lũy tư bản, đầu tư thiết bị mới vào năm sau, làm cho cấu tạo hữu cơ tư bản tăng từ 11/1 lên 14/1. Kết quả về sau, nhà tư bản thu được khối lượng GTTD là 810.000 USD và tỷ suất lợi nhuận tăng 1,2 lần so với trước.

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD và xác định tỷ lệ công nhân bị sa thải rồi thất nghiệp. Biết rằng lương của mỗi công nhân bằng nhau và không thay đổi ? (2,25đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (0,75đ)

Bài 8

Ban đầu, nhà tư bản có trình độ bóc lột 250%, tổng khối lượng giá trị mới là 1.050.000 USD. Nhà tư bản lấy toàn bộ giá trị thặng dư của năm đầu để đầu tư thiết bị mới và sa thải, cắt giảm 10% chi phí nhân công. Kết quả, về sau cấu tạo hữu cơ tư bản đạt 47/3 và tỷ suất lợi nhuận đạt 21%,

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD, tỷ suất lợi nhuận ? (2,25đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (0,75đ)

IV. Dạng bài tập kết hợp Tích lũy tư bản & Phương pháp sản xuất giá trị thặng dư tuyệt đối

Bài 9

Ban đầu, nhà tư bản có trình độ bóc lột 300%, đầu tư với cấu tạo tư bản 7/1, thuê công nhân làm việc 8h/ngày, tạo nên khối lượng giá trị mới 800.000 USD. Sau đó, nhà tư bản lấy một phần giá trị thặng dư tích lũy, để đầu tư thêm 30% tư liệu sản xuất, đồng thời kéo dài thêm 30% thời gian làm việc của công nhân mà không trả thêm lương. Bằng cách đó, về sau quy mô sản lượng tăng thêm 30%, trong khi năng suất lao động không đổi.

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD, tỷ suất lợi nhuận và tỷ lệ tích lũy tư bản ? (2,25đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (0,75đ)

Bài 10

Ban đầu, nhà tư bản có trình độ bóc lột 400%, đầu tư với cấu tạo tư bản 9/1, thuê công nhân làm việc 8h/ngày. Sau đó, nhà tư bản lấy một phần giá trị thặng dư tích lũy, để đầu tư thêm 20% tư liệu sản xuất, đồng thời kéo dài thêm 20% thời gian làm việc của công nhân mà không trả thêm lương. Bằng cách đó, về sau quy mô sản lượng tăng thêm 20%, tổng chi phí sản xuất 1.180.000 USD, trong khi năng suất lao động không đổi.

a/ Hãy xác định sự thay đổi của tỷ suất GTTD, khối lượng GTTD, tỷ suất lợi nhuận và tỷ lệ tích lũy tư bản ? (2,25đ)

b/ Vì sao có sự thay đổi như vậy ? (0,75đ)